

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Історія України Новітньої доби
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра історії
Розробник(и)	Зякун Алла Іванівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	12 тижнів протягом 6-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 1 кред. (30 год.) становить курсова робота, 80 год. становить контактна робота з викладачем (40 год. лекцій, 40 год. практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Історія"
Передумови для вивчення дисципліни	Давня та середньовічна історія України, Історія України нової доби, Історія України новітньої доби (I частина)
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування молоддю системи знань про суспільно-політичний, економічний та національно-культурний розвиток України від 1939 р. і до сучасності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Україна на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.) Загострення міжнародних відносин. Характер дипломатії Сталіна та Гітлера. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. ОУН напередодні війни. Карпатська Україна. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Початок Другої світової війни. Вступ радянських військ на територію Західної України та її включення до складу СРСР. Анексія Радянським Союзом Бессарабії та Північної Буковини. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Радянізація західних областей України.
--

Тема 2 Військові дії на території Української РСР 1941-1942 рр.

Напад Німеччини на СРСР. Україна в планах “блискавичної війни”. Воєнно-мобілізаційні акції радянського уряду. “Акт проголошення відновлення Української держави” 30 червня 1941 р. Арешт українського уряду на чолі з Я. Стецьком й С. Бандерою. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Оборонні бої (літо-осінь 1941 р). Оборона Києва. Стратегічні прорахунки радянського командування. Поразка Південно-Західного фронту. Оборона Севастополя й Одеси.

Тема 3 Окупаційний режим на території України.

Територіальний розподіл України. Нацистський “новий порядок”. Окупаційна політика. Адміністративний устрій окупованих територій та його особливості. Система управління окупованими територіями України. Трагедія Бабиного Яру. Економічне та культурне пограбування України.

Тема 4 Рух опору на українських територіях в ході Другої світової війни.

Антифашистський рух в Україні та його дві течії. Радянське підпілля та партизанський рух 1941–1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА). Особливості національно-визвольного руху в 1943 – 44 рр. Антипольський фронт боротьби. «Волинська трагедія». Рух Бульби – Боровця. Створення дивізії СС «Галичина».

Тема 5 Звільнення території Української РСР 1943-1944 рр. Підсумки війни.

Контрнаступ радянських військ у 1943 р. Перемога під Сталінградом, Курська битва, наступ на Лівобережжі, визволення Донбасу. “Східний вал”. Визволення Києва. Антигітлерівська боротьба в тилу. Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ на українських фронтах. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму татар, вірмен, греків. Очищення території України від окупаційних військ. Український народ та його праця в тилу задля перемоги. Початок відбудови господарства республіки. Реевакуація виробничих і людських ресурсів в Україні. Демографічні, політичні, економічні й культурні втрати України в роки війни.

Тема 6 Політико-міжнародний статус української республіки в кінці війни.

Українська РСР на міжнародній арені: участь України у заснуванні і роботі ООН. Політичний і економічний статус республіки в світовому співтоваристві. Вирішення питання кордонів УРСР: входження Закарпатської області до складу Української республіки.

Тема 7 Українська РСР у перші повоєнні роки (1946—1947 рр.).

Адміністративно-територіальні зміни в УРСР після війни. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Особливості відбудови промисловості. Відновлення довоєнної структури промисловості. Голод 1946–1947 рр., його причини, масштаби, наслідки. Проблеми відбудови сільського господарства. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Тема 8 Встановлення тоталітарного режиму у західних областях УРСР (1946—1950 рр.).

Радянізація Західної України. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ) та об’єднання з РПЦ. Масові репресії та депортації населення. Операція “Вісла”. Придушення збройного опору ОУН–УПА.

Тема 9 Політичні та соціально-економічні зміни в Україні у 50-х - першій половині 60-х рр. ХХ ст.

Початок десталінізації в Україні. Реабілітації першої половини 50-х років. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Відбудова системи народної освіти. Запровадження обов'язкової семирічної освіти. Наука і культура. Боротьба з "космополітизмом". ХХ з'їзд КПРС та Україна. Початок політичних реабілітацій. Аграрна політика кінця 50-х — першої половини 60-х років. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення.

Тема 10 Наростання застійних явищ (друга половина 60-х – початок 80-х рр.) ХХ ст.

Реформи середини 60-х років. Наростання економічної кризи. Перетворення України на зону екологічного лиха. Занепад колгоспно-радгоспної системи. Ідеологізація культурного життя. Курс на "зближення і злиття націй" та посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні. Конституція УРСР 1978 р. П. Шелест, зміщення його з посади першого секретаря ЦК КПУ. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР за часів В. Щербицького. Зміни вищого партійно-державного керівництва після смерті Л. Брежнєва.

Тема 11 Опозиційний рух в радянській Україні в кінці 60-х – на початку 80-х рр. ХХ ст.

Причини опозиційного руху в радянській Україні. Протести інтелігенції проти арештів правозахисників. Форми діяльності дисидентів. Утворення Української Гельсінкської спілки (УГС): мета і форми діяльності. М. Руденко, Л. Лук'яненко, С. Караванський, О. Мешко та ін. Причини існування релігійного дисидентства. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Й. Тереля. Борець за права православних віруючих В. Романюк. Значення опозиційного руху. Причини появи й особливості дисидентського руху в Україні. Українська робітничо-селянська спілка Л. Лук'яненка. "Інтернаціоналізм чи русифікація?" І. Дзюби. Репресії проти дисидентів і значення їхньої діяльності.

Тема 12 Українська РСР в роки «перебудови» (квітень 1985 – 1991 рр.).

Пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. Погіршення економічної ситуації в Україні у другій половині 80-х років. Чорнобильська катастрофа. Недієздатність колгоспно-радгоспної системи. Зростання інфляції та дефіциту державного бюджету. Скорочення обсягів суспільного виробництва. Зменшення національного доходу України. Загострення міжнаціональних відносин.

Тема 13 Україна на шляху національно-державного відродження (1986-1991 рр.)

Зростання політичної активності суспільства. Гласність. Створення нових громадських об'єднань. Відновлення Української Гельсінкської спілки. Політичні клуби. Початок формування Народного руху. Багатопартійність в Україні. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Урядова криза. Жовтневий страйк 1991 р. студентської молоді в Києві. Проблема українізації та визначення статусу української мови. «Закон про мови Української РСР» та його реалізація. Зміни в ставленні держави до церкви. Спроба державного перевороту в СРСР і Україні. Акт проголошення незалежності України. Припинення діяльності Компартії України. Референдум 1 грудня 1991 р., вибори президента України. Л. Кравчук. Затвердження національної символіки України.

Тема 14 Україна в перші роки незалежності (1991–1994 рр.)

Крах тоталітарної держави СРСР: реформа виконавчої влади України. Введення інституту президентства. Референдум 1 грудня 1991 р. Л. М. Кравчук. Динаміка політичного життя. Створення інституту Адміністрації президента та його трансформація від Державної думи до Соціально-економічної ради Президента України. Жовтнева 1992 р. криза уряду. Кабінет міністрів Л. Кучми, його концепція реформування України. Підсумки діяльності Верховної Ради. І. Плющ. Вибори до Верховної Ради та їх наслідки. Співвідношення сил у новій Верховній Раді, фракції та депутатські групи О. Мороз — Голова Верховної Ради. Культурне життя: всесвітній форум українців у Києві. Консолідація з українською діаспорою.

Тема 15 Утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин.

Українська РСР на міжнародній арені: нове політичне мислення в міжнародних відносинах. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). УРСР в ООН. Взаємозв'язки і співробітництво між УРСР і українською діаспорою. Розширення зв'язків України з зарубіжними країнами після проголошення незалежності. Створення Міжнародної асоціації українців (МАУ) і Республіканської асоціації українців (РАУ).

Тема 16 Формування правової бази та владних структур незалежної України.

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Становлення владних структур незалежної України. Формування Збройних сил і Військово-Морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Незалежність та перегрупування політичних сил. Трансформація Руху та його розкол. Особливості багатопартійності в Україні.

Тема 17 Україна в умовах незалежності (1994–2004 рр.).

Вибори президента України (1994 р.). Обрання президентом Л. Д. Кучми, його соціально-економічна та політична платформа. Кабінет Міністрів як ланка виконавчої влади. Прем'єр-міністр Є. Марчук та його відставка. П'ятий прем'єр-міністр П. Лазаренко. Конституційний процес, прийняття Конституції України (1996). Активізація соціальних реформ наприкінці 90-х років ХХ ст. Кабінет Міністрів В. Пустовойтенка, В. Ющенко та їх економічна діяльність. Основні напрями зовнішньої політики України. Участь України у загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Українсько-російські відносини. Україна та СНД. Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Меморандум про гарантії безпеки України. Позаблоковий статус України. Вступ України до Ради Європи. Україна та Всесвітній банк.

Тема 18 Україна в умовах незалежності (2004–2013 рр.).

Причини «Помаранчевої революції» та її вплив на державотворчі процеси в Україні (2004-2010 рр.). Президентство В. Ющенко. Діяльність Кабінету Міністрів А. Кінаха, Ю. Тимошенко, В. Януковича. Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній царині. Національне відродження на межі ХХ–ХХІ ст. в Україні. Створення національнокультурних товариств і об'єднань, навчальних закладів. Соціально – економічний та політичний стан України за президенства В. Януковича. Політична еліта та опозиція в Україні. Зовнішня політика України та її роль в світовому процесі. Вхід України до Ради Європи. Особливості соціально-економічного, культурно-релігійного та політичного життя в Україні 2010 – 2013рр.

<p>Тема 19 Україна в умовах незалежності (2014–2020 рр.).</p> <p>«Революція гідності». Президентська кампанія 2014 р. Зовнішня та внутрішня політика П. Порошенка: успіхи та прорахунки. Російська анексія криму. Війна на Сході України (2014 – 2020р.р.): причини та наслідки для держави. Крим в умовах російсько – української війни.</p>
<p>Тема 20 Сучасна Україна.</p> <p>Вибори в Україні 2019р. В.Зеленський – президент України. Суспільно-політичні трансформації в сучасній Україні. Суспільна динаміка та опозиційність. Місце та роль України в сучасному геополітичному просторі. Проблеми входження України до ЄС та блоку НАТО. Розвиток культури та реформаційні процеси в освіті. Україна-COVID.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Визначати особливості суспільно-політичного, міжнародного, економічного, культурного розвитку України від 1939 року і до сучасності.
РН2	Логічно висловлювати і обґрунтовувати свої думки; робити узагальнюючі висновки. Вибирати дискусійні питання, теоретично пояснювати, критично осмислювати та порівнювати факти, явища, події.
РН3	Усвідомлювати загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу в другій половині ХХ ст. - на початку ХХІ ст.
РН4	Застосовувати основні поняття і терміни з історії новітнього періоду в професійній діяльності. Оцінювати досягнення та історичний досвід.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 032 Історія та археологія:

ПР1	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПР12	Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій та спільнот.
ПР13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей.
ПР14	Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Україна на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.)

Лк1 "Україна на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.)" (денна)

Загострення міжнародних відносин. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. ОУН напередодні війни. Карпатська Україна. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України та її включення до складу СРСР. Анексія Радянським Союзом Бессарабії та Північної Буковини. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Радянізація західних областей України.

СЗ1 "Україна на початку Другої світової війни (1939-1941 рр.)" (денна)

Загострення міжнародних відносин. Характер дипломатії Сталіна та Гітлера. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Карпатська Україна. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Початок Другої світової війни. Військові дії на території Польщі та Західній Україні. Радянізація західних областей України.

Тема 2. Військові дії на території Української РСР 1941-1942 рр.

Лк2 "Військові дії на території Української РСР 1941-1942 рр." (денна)

Напад Німеччини на СРСР. Воєнно-мобілізаційні акції радянського уряду. "Акт проголошення відновлення Української держави" 30 червня 1941 р. Оборонні бої (літо-осінь 1941 р). Стратегічні прорахунки радянського командування.

СЗ2 "Військові дії на території Української РСР 1941-1942 рр." (денна)

Напад Німеччини на СРСР. Україна в планах "бліскавичної війни". "Акт проголошення відновлення Української держави" 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Оборонні бої (літо-осінь 1941 р). Оборона Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Севастополя й Одеси.

Тема 3. Окупаційний режим на території України.

Лк3 "Окупаційний режим на території України." (денна)

Територіальний розподіл України. План "Ост". Адміністративний устрій окупованих територій та його особливості. Система управління окупованими територіями України. Економічне та культурне пограбування України.

СЗ3 "Окупаційний режим на території України." (денна)

Територіальний розподіл України. Нацистський "новий порядок". Адміністративний устрій окупованих територій та його особливості. Система управління окупованими територіями України. Трагедія Бабиного Яру. Економічне та культурне пограбування України.

Тема 4. Рух опору на українських територіях в ході Другої світової війни.

Лк4 "Рух опору на українських територіях в ході Другої світової війни." (денна)

Антифашистський рух в Україні та його дві течії. Радянське підпілля та партизанський рух 1941–1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА). Особливості національно-визвольного руху в 1943 – 44 рр.

<p>СЗ4 "Рух опору на українських територіях в ході Другої світової війни." (денна)</p> <p>Антифашистський рух в Україні та його дві течії. Радянське підпілля та партизанський рух 1941–1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА). Особливості національно-визвольного руху в 1943 – 44 рр. Антипольський фронт боротьби. «Волинська трагедія». Рух Бульби – Боровця. Створення дивізії СС «Галичина».</p>
<p>Тема 5. Звільнення території Української РСР 1943-1944 рр. Підсумки війни.</p>
<p>Лк5 "Звільнення території Української РСР 1943-1944 рр." (денна)</p> <p>Контрнаступ радянських військ у 1943 р. Військові дії 1943-44 рр. Праця в тилу задля перемоги. Початок відбудови господарства республіки. Реевакуація виробничих і людських ресурсів в Україні. Демографічні, політичні, економічні й культурні втрати України в роки війни.</p>
<p>СЗ5 "Звільнення території Української РСР 1943-1944 рр." (денна)</p> <p>Контрнаступ радянських військ у 1943 р. Перемога під Сталінградом, Курська битва, наступ на Лівобережжі, визволення Донбасу. "Східний вал". Визволення Києва. Антигітлерівська боротьба в тилу. Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ на українських фронтах. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму татар, вірмен, греків. Очищення території України від окупаційних військ. Реевакуація виробничих і людських ресурсів в Україні. Демографічні, політичні, економічні й культурні втрати України в роки війни.</p>
<p>Тема 6. Політико-міжнародний статус української республіки в кінці війни.</p>
<p>Лк6 "Політико-міжнародний статус української республіки в кінці війни." (денна)</p> <p>Українська РСР на міжнародній арені: участь України у заснуванні і роботі ООН. Політичний і економічний статус республіки в світовому співтоваристві. Вирішення питання кордонів УРСР: входження Закарпатської області до складу Української республіки.</p>
<p>СЗ6 "Політико-міжнародний статус української республіки в кінці війни." (денна)</p> <p>Українська РСР на міжнародній арені. Участь України у заснуванні і роботі ООН. Вирішення питання кордонів УРСР: входження Закарпатської області до складу Української республіки.</p>
<p>Тема 7. Українська РСР у перші повоєнні роки (1946—1947 рр.).</p>
<p>Лк7 "Українська РСР у перші повоєнні роки (1946—1947 рр.)." (денна)</p> <p>Адміністративно-територіальні зміни в УРСР після війни. Особливості відбудови промисловості. Голод 1946–1947 рр. Проблеми відбудови сільського господарства. Грошова реформа. Ліквідація карткової системи.</p>

С37 "Українська РСР у перші повоєнні роки (1946—1947 рр.)." (денна)

Адміністративно-територіальні зміни в УРСР після війни. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Особливості відбудови промисловості. Відновлення довоєнної структури промисловості. Голод 1946–1947 рр., його причини, масштаби, наслідки. Проблеми відбудови сільського господарства. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Тема 8. Встановлення тоталітарного режиму у західних областях УРСР (1946—1950 рр.).

Лк8 "Встановлення тоталітарного режиму у західних областях УРСР (1946—1950 рр.)." (денна)

Радянізація Західної України. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ) та об'єднання з РПЦ. Репресії та депортації населення. Операція "Вісла". Придушення збройного опору ОУН–УПА.

С38 "Встановлення тоталітарного режиму у західних областях УРСР (1946—1950 рр.)." (денна)

Радянізація Західної України. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський церковний собор 1946 р. і ліквідація Української греко-католицької церкви (УГКЦ) та об'єднання з РПЦ. Масові репресії та депортації населення. Операція "Вісла". Придушення збройного опору ОУН–УПА.

Тема 9. Політичні та соціально-економічні зміни в Україні у 50-х - першій половині 60-х рр. ХХ ст.

Лк9 "Політичні зміни в Україні у 50-х роках ХХ ст." (денна)

Початок десталінізації в Україні. Реабілітації першої половини 50-х років. Передача Кримської області до складу УРСР. Відбудова системи народної освіти. Наука і культура. ХХ з'їзд КПРС та Україна. Аграрна політика кінця 50-х — першої половини 60-х років. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення. Прихід до влади Л. Брежнєва і поглиблення засилля партії. Поступ науково-технічної революції. Галузеві диспропорції у промисловості, сільському господарстві, їх негативні наслідки.

С39 "Політичні зміни в Україні у 50-х роках ХХ ст." (денна)

Початок десталінізації в Україні. Реабілітації першої половини 50-х років. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа. Відбудова системи народної освіти. Запровадження обов'язкової семирічної освіти. Наука і культура. Боротьба з "космополітизмом". ХХ з'їзд КПРС та Україна. Початок політичних реабілітацій. Аграрна політика кінця 50-х — першої половини 60-х років. Реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення. Прихід до влади Л. Брежнєва і поглиблення засилля партії. Поступ науково-технічної революції. Галузеві диспропорції у промисловості, сільському господарстві, їх негативні наслідки.

Тема 10. Наростання застійних явищ (друга половина 60-х – початок 80-х рр.) ХХ ст.

Лк10 "Наростання застійних явищ (друга половина 60-х – початок 80-х рр.) ХХ ст." (денна)

Реформи середини 60-х років. Наростання економічної кризи. Перетворення України на зону екологічного лиха. Занепад колгоспно-радгоспної системи. Конституція УРСР 1978 р. П. Шелест. В. Щербицький. Ідеологізація культурного життя. Курс на “зближення і злиття націй” та посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні.

СЗ10 "Наростання застійних явищ (друга половина 60-х – початок 80-х рр.) ХХ ст." (денна)

Реформи середини 60-х років, згорання консерваторами партійно-державного керівництва. Деформації в структурі економіки України. Наростання економічної кризи. Перетворення України на зону екологічного лиха. Занепад колгоспно-радгоспної системи. Стан науки та її вплив на виробництво. Конституція УРСР 1978 р. П. Шелест, зміщення його з посади першого секретаря ЦК КПУ. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР за часів В. Щербицького. Зміни вищого партійно-державного керівництва. Ідеологізація культурного життя. Курс на “зближення і злиття націй” та посилення русифікації. Науково-технічна революція і наука в Україні.

Тема 11. Опозиційний рух в радянській Україні в кінці 60-х – на початку 80-х рр. ХХ ст.

Лк11 "Опозиційний рух в радянській Україні в кінці 60-х – на початку 80-х рр. ХХ ст." (денна)

Опозиційний рух в радянській Україні. Форми діяльності дисидентів. Українська Гельсінкська спілка (УГС).. Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Значення опозиційного руху.

СЗ11 "Опозиційний рух в радянській Україні в кінці 60-х – на початку 80-х рр. ХХ ст." (денна)

Причини опозиційного руху в радянській Україні. Протести інтелігенції проти арештів правозахисників. Форми діяльності дисидентів. Утворення Української Гельсінкської спілки (УГС): мета і форми діяльності. М. Руденко, Л. Лук'яненко, С. Караванський, О. Мешко та ін. Причини існування релігійного дисидентства. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Й. Тереля. Борець за права православних віруючих В. Романюк. Значення опозиційного руху. Причини появи й особливості дисидентського руху в Україні. Українська робітничо-селянська спілка Л. Лук'яненка. “Інтернаціоналізм чи русифікація?” І. Дзюби. Репресії проти дисидентів і значення їхньої діяльності.

Тема 12. Українська РСР в роки «перебудови» (квітень 1985 – 1991 рр.).

Лк12 "Українська РСР в роки «перебудови» (квітень 1985 – 1991 рр.)." (денна)

М. Горбачов і пошуки шляхів виходу з кризи. Чорнобильська катастрофа. Загострення міжнаціональних відносин.

СЗ12 "Українська РСР в роки «перебудови» (квітень 1985 – 1991 рр.)." (денна)

М. Горбачов і пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. Погіршення економічної ситуації в Україні у другій половині 80-х років. Чорнобильська катастрофа. Недієздатність колгоспно-радгоспної системи. Зростання інфляції та дефіциту державного бюджету. Скорочення обсягів суспільного виробництва. Зменшення національного доходу України. Загострення міжнаціональних відносин.

Тема 13. Україна на шляху національно-державного відродження (1986-1991 рр.)

Лк13 "Україна на шляху національно-державного відродження (1986-1991 рр.)." (денна)

Зростання політичної активності суспільства. Гласність. Відновлення Української Гельсінкської спілки. Початок формування Народного руху. Багатопартійність в Україні. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Урядова криза. Проблема українізації та визначення статусу української мови. Зміни в ставленні держави до церкви. Спроба державного перевороту в СРСР і Україні. Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р., вибори президента України. Л. Кравчук. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД).

СЗ13 "Україна на шляху національно-державного відродження (1986-1991 рр.)." (денна)

Зростання політичної активності суспільства. Гласність. Створення нових громадських об'єднань. Відновлення Української Гельсінкської спілки. Політичні клуби. Початок формування Народного руху. Багатопартійність в Україні. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Жовтневий страйк 1991 р. студентської молоді в Києві. «Закон про мови Української РСР» та його реалізація. Спроба державного перевороту в СРСР і Україні. Акт проголошення незалежності України. Припинення діяльності Компартії України. Референдум 1 грудня 1991 р., вибори президента України. Л. Кравчук. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Затвердження національної символіки України.

Тема 14. Україна в перші роки незалежності (1991–1994 рр.)

Лк14 "Україна в перші роки незалежності (1991–1994 рр.)." (денна)

Реформа виконавчої влади України. Введення інституту президентства. Референдум 1 грудня 1991 р. Л. М. Кравчук. Жовтнева 1992 р. криза уряду. Кабінет міністрів Л. Кучми, його концепція реформування України. Вибори до Верховної Ради та їх наслідки. Культурне життя: всесвітній форум українців у Києві. Консолідація з українською діаспорою.

СЗ14 "Україна в перші роки незалежності (1991–1994 рр.)." (денна)

Крах тоталітарної держави СРСР: реформа виконавчої влади України. Референдум 1 грудня 1991 р. Л. М. Кравчук. Динаміка політичного життя. Створення інституту Адміністрації президента. Жовтнева 1992 р. криза уряду. Кабінет міністрів Л. Кучми, його концепція реформування України. Підсумки діяльності Верховної Ради. І. Плющ. Вибори до Верховної Ради та їх наслідки. Співвідношення сил у новій Верховній Раді, фракції та депутатські групи О. Мороз — Голова Верховної Ради. Культурне життя: всесвітній форум українців у Києві. Консолідація з українською діаспорою.

Тема 15. Утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин.

Лк15 "Утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин." (денна)

Українська РСР на міжнародній арені: нове політичне мислення в міжнародних відносинах. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Взаємозв'язки і співробітництво між Україною і українською діаспорою. Розширення зв'язків України з зарубіжними країнами після проголошення незалежності.

СЗ15 "Утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин." (денна)

Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Розширення зв'язків України з зарубіжними країнами після проголошення незалежності. Створення Міжнародної асоціації українців (МАУ) і Республіканської асоціації українців (РАУ).

Тема 16. Формування правової бази та владних структур незалежної України.

Лк16 "Формування правової бази та владних структур незалежної України." (денна)

Становлення владних структур незалежної України. Формування Збройних сил і Військово-Морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Трансформація Руху та його розкол. Особливості багатопартійності в Україні.

СЗ16 "Формування правової бази та владних структур незалежної України." (денна)

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Становлення владних структур незалежної України. Формування Збройних сил і Військово-Морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Незалежність та перегрупування політичних сил. Трансформація Руху та його розкол. Особливості багатопартійності в Україні.

Тема 17. Україна в умовах незалежності (1994–2004 рр.).

Лк17 "Україна в умовах незалежності (1994–2004 рр.)." (денна)

Обрання президентом Л. Д. Кучми, його соціально-економічна та політична платформа. Конституційний процес, прийняття Конституції України (1996). Активізація соціальних реформ наприкінці 90-х років ХХ ст. Основні напрями зовнішньої політики України. Українсько-російські відносини. Україна та СНД.

СЗ17 "Україна в умовах незалежності (1994–2004 рр.)." (денна)

Вибори президента України (1994 р.). Обрання президентом Л. Д. Кучми, його соціально-економічна та політична платформа. Кабінет Міністрів як ланка виконавчої влади. Прем'єр-міністр Є. Марчук та його відставка. П'ятий прем'єр-міністр П. Лазаренко. Конституційний процес, прийняття Конституції України (1996). Активізація соціальних реформ наприкінці 90-х років ХХ ст. Кабінет Міністрів В. Пустовойтенка, В. Ющенко та їх економічна діяльність. Участь України у загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Україна та СНД. Приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Меморандум про гарантії безпеки України. Позаблоковий статус України. Вступ України до Ради Європи. Україна та Всесвітній банк.

Тема 18. Україна в умовах незалежності (2004–2013 рр.).	
Лк18 "Україна в умовах незалежності (2004–2013 рр.)." (денна) Причини «Помаранчевої революції» та її вплив на державотворчі процеси в Україні (2004-2010 рр.). Президентство В. Ющенко. Соціально – економічний та політичний стан України за президенства В. Януковича. Зовнішня політика України та її роль в світовому процесі. Особливості соціально-економічного, культурно-релігійного та політичного життя в Україні 2010 – 2013р. рр.	
СЗ18 "Україна в умовах незалежності (2004–2013 рр.)." (денна) Причини «Помаранчевої революції» та її вплив на державотворчі процеси в Україні (2004-2010 рр.). Президентство В. Ющенко. Діяльність Кабінету Міністрів А. Кінаха, Ю. Тимошенко, В. Януковича. Утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній царині. Національне відродження на межі ХХ–ХХІ ст. в Україні. Створення національнокультурних товариств і об'єднань, навчальних закладів. Соціально – економічний та політичний стан України за президенства В. Януковича. Політична еліта та опозиція в Україні. Зовнішня політика України та її роль в світовому процесі. Входження України до Ради Європи. Особливості соціально-економічного, культурно-релігійного та політичного життя в Україні 2010 – 2013р. рр.	
Тема 19. Україна в умовах незалежності (2014–2020 рр.).	
Лк19 "Україна в умовах незалежності (2014–2020 рр.)." (денна) «Революція гідності». Президентська кампанія 2014 р. Зовнішня та внутрішня політика П. Порошенка. Російська анексія криму. Війна на Сході України (2014 – 2020р.р.). Крим в умовах російсько – української війни.	
СЗ19 "Україна в умовах незалежності (2014–2020 рр.)." (денна) «Революція гідності». Президентська кампанія 2014 р. Зовнішня та внутрішня політика П. Порошенка: успіхи та прорахунки. Російська анексія криму. Війна на Сході України (2014 – 2020р.р.): причини та наслідки для держави. Крим в умовах російсько – української війни.	
Тема 20. Сучасна Україна.	
Лк20 "Сучасна Україна" (денна) Вибори в Україні 2019р. В.Зеленський – президент України. Суспільна динаміка та опозиційність. Місце та роль України в сучасному геополітичному просторі. Розвиток культури та реформаційні процеси в освіті.	
СЗ20 "Сучасна Україна" (денна) Вибори в Україні 2019р. В.Зеленський – президент України. Суспільно-політичні трансформації в сучасній Україні. Суспільна динаміка та опозиційність. Місце та роль України в сучасному геополітичному просторі. Проблеми входження України до ЄС та блоку НАТО. Розвиток культури та реформаційні процеси в освіті. Україна-COVID.	

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до семінарських занять за темами 1-20
-----	--

НД2	Розроблення нотаток до лекцій
НД3	Підготовка мультимедійних презентацій, перегляд фільмів.
НД4	Написання та захист курсової роботи

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Проблемні лекції
МН2	Метод демонстрацій
МН3	Семінар проблемно-дискусійний та семінар опитування

Лекції надають студентам теоретичну основу знань про політичну, економічну, соціальну та культурну історію українських земель від Другої світової війни й до сучасності. (РН 1, РН 3). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, які надають студентам можливість аналізувати та критично оцінювати набуті теоретичні знання. (РН 2 та РН 4). Написання курсової роботи передбачає ідентифікацію студентами історичної термінології та фактажу. (результати навчання РН 1, РН 2, РН 3, РН 4). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до семінарських занять та робота над курсовою роботою.

Під час семінарів в розгляді та обговоренні проблемних питань української історії студенти розвиватимуть навички комунікативного спілкування, критичного та аналітичного мислення.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами

МФО3	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО4	Захист презентацій та рефератів

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО2	Ситуативні завдання (усне опитування)
МСО3	Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)
МСО4	Підсумковий контроль: екзамен
МСО5	Написання та захист курсової роботи

Контрольні заходи:

6 семестр		100 балів
МСО1. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		10
	2x5	10
МСО2. Ситуативні завдання (усне опитування)		30
	10x3	30
МСО3. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		20
	4x5	20
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен		40
		40

Контрольні заходи в особливому випадку:

6 семестр		100 балів
МСО1. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		20
	4x5	20
МСО2. Ситуативні завдання (усне опитування)		15
	5x3	15
МСО3. Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)		25
	5x5	25
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен		40
		40

Курсова робота:

6 семестр	100 балів
------------------	------------------

МСО5. Написання та захист курсової роботи		100
	виклад теоретичного матеріалу	50
	бібліографічне оформлення роботи	10
	захист	40

Форма підсумкового контролю – іспит, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями 40 балів. Студент не допускається до іспиту при менше ніж 35 балів запланованих робіт з дисципліни. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит має бути не менше ніж 25 балів.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН2	Бібліотечні фонди

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	5360 Методичні вказівки до семінарських занять із дисципліни «Історія України Новітньої доби» : у двох частинах / укладач А. І. Зякун. Суми : Сумський державний університет, 2022. Ч. 2. 35 с.
2	Бойко О. Новітня історія України (2014-2019 рр.). Київ; Академія. 2020, 160 с.
3	Русначенко А. Нариси новітньої історії України. Книга 3. Україна в Другій світовій війні. Київ. 2017, 626 с.
4	Русначенко А. Нариси новітньої історії України. Книга 4. Київ. 2017, 540 с.
5	Русначенко А. Нариси новітньої історії України. Книга 5. Київ. 2017, 624 с.
Допоміжна література	
1	5398 Методичні вказівки до написання курсових робіт із курсу «Історія України новітньої доби» / укладачі : В. А. Нестеренко, А. І. Зякун. Суми : Сумський державний університет, 2022. 28 с.
2	Бура Д., Красовицький О. Хроніка війни. 2014—2020. Київ: Фоліо. 2020. Т. 1.- https://www.twirpx.com/file/3531725/ Т. 2 -- https://www.twirpx.com/file/3531727/ Т. 3.- https://www.twirpx.com/file/3400030/
3	Дорошко М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ - на початку ХХІст: Причини і наслідки. Київ.2020, 192 с.
4	Вітер М. Літопис Революції Гідності. Київ: Піраміда. 2017, 296 с.
5	Сердюк О. Україна. Хроніка подій: від Майдану - до АТО. Київ. 2015, 340 с.

6	Бажан О. Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940-2015). Збірник документів та матеріалів. Київ: Кліо, 2016. 1092
7	Касянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. Київ: Кліо. 2019, 272с.
8	Косик В. Україна під час Другої світової війни 1938-1945. Київ: Центр учбової літератури. 2020, 734
9	Залізник Л. Україна між Сходом і Заходом. Про витoki і суть російсько-української війни 2014 р https://www.twirpx.com/file/2227957/
10	Ukraine in World War II. Kyiv, Ukrainian Institute of National Remembrance, 2015. 28 p. https://www.twirpx.com/file/1956532/
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Інститут історії України НАН України: Електрон. бібліотека http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=brief_elib&S21ALL=(%3C.%3EIHU%3D!%3C.%3E)&S21SRW=dp&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=15&S21CNR=10
2	Національна історична бібліотека України.- URL: https://nibu.kyiv.ua/
3	Е-ДЖЕРЕЛА: ЕЛЕКТРОННИЙ КОРПУС ПУБЛІКАЦІЙ ДОКУМЕНТІВ І ПАМ'ЯТОК. РАННІЙ НОВИЙ ЧАС.- URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe
4	Енциклопедія української діаспори. Encyclopedia of the Ukrainian Diaspora [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://eudusa.org/
5	Україна в Другій світовій війні. https://www.twirpx.com/files/science/historic/ukraine/ww2/
6	Слободянюк М. А. Антифашистський рух Опору в Україні (1939–1944 рр.): історіографія проблеми : монографія. Дніпро: Герда, 2017. 460 с. http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10053/1/Slobodyanyuk.pdf